

Presentatie: W. H. Wensink, bestuurslid – adviseur bouwkunidge zaken

Hoe hou je een Beschermd Monument in stand en levend.

Foto 1. Zo centraal staan we midden in het restauratie proces.

In stand houden betekent goed onderhoud plegen.

Levend wil zeggen de maximale mogelijkheden van/in het gebouw benutten en gebruiken.

Van mij wordt verwacht een bijdrage te leveren over de perikelen die verband houden met het in stand houden van een kerkgebouw met als status rijksmonument.

De verplichting om een gebouw in stand te houden, maar ook om het te wijzigen, is verankerd in de monumentenwet 1985.

Zoals al vermeld door Gijs en Geert nemen wij alleen rijksmonumenten over die bij voorkeur verspreid gelegen zijn in de provincie en de eerder geschetste geschiedenis en bouwstijl hebben. In de meeste gevallen hebben deze gebouwen o.a. een (forse) onderhoud achterstand.

Om inzicht te krijgen van de onderhoud toestand van het gebouw, wordt o.a. gebruik gemaakt van de jaarlijkse rapportages van de Monumentenwacht Gelderland, zij beschrijven zorgvuldig welke gebreken zich voordoen. Kleine reparatie voeren ze (direct) zelf uit. Aan de hand van deze rapportage wordt een financiële vertaling (begroting) gemaakt.

Deze financiële vertaling (de SIM raming voor 6 jaar), ook wel achterstand in onderhoud genoemd of bruidschat, vormt de basis bij de onderhandeling voor de overname.

Bij een overname spelen meerdere eerder genoemde zaken een rol, maar de belangrijkste is toch naast de financiële component/consequenties het plaatselijk draagvlak Pc's.

Bij het verwerven spreken we dus over restauratie of achterstallig onderhoud. Het zal duidelijk zijn dat er dan het een en ander om de hoek komt kijken. Zoals het maken van een restauratieplan of een meerjarig onderhoud plan. Ik ga nu eerst maar verder met overname van een aantal recente kerken.

Foto 2 t/m 13.

Voor de overname van de kerk op de Kranenburg, was er al een restauratieplan gemaakt, dat neer kwam op € 3.3. mlj. Door het weglaten van o.a. de polychromie (die kenmerkend is voor Cuypers) zijn de restauratie kosten sterk verlaagd.

Naast de restauratie moest er een nieuwe entree gerealiseerd worden met toiletvoorziening en een presentatieruimte maar ook moest er iets gedaan worden aan de herinrichting van het voorterrein. Deze kosten werden geraamd op € 2.6 mlj.

Dit plan hebben we moeten knippen in een aantal onderdelen.

Vanwege het museum is prioriteit gegeven aan de entree. Welke inmiddels is gerealiseerd voor ruim € 350.000,00. De Provincie was bereid een bijdrage te verlenen groot € 175.000,00. Door de gedeputeerde mevr. Traag is deze, eind vorig jaar, op feestelijke wijze in gebruik genomen.

Om het hoofdstuk Kranenburg af te maken.

Inmiddels is in het kader van de Robuuste Investerings Impuls, ter bevordering van o.a. de werkgelegenheid en opleiding voor jongeren, door de Provincie subsidie verleend groot € 500.000,00 voor de restauratie van de buitenzijde van de kerk. Hiervan mogen de kosten niet hoger zijn dan € 750.000,00. Voor het eigen aandeel moet nog dekking worden gezocht. Met de voorbereiding van de restauratie is reeds een aanvang gemaakt. De start van de restauratie werkzaamheden is na de bouwvak vakantie en zal in het derde kwartaal van 2015 zijn afgerond.

Foto 14.

Met de restauratie van de binnenzijde en de herinrichting van het voorterrein zullen we nog even moeten wachten.

Van de gemeente Bronckhorst hebben we in 2010/2011 een aantal torens overgenomen van Voor Drempt, (inmiddels gerestaureerd) Hoog Keppel, Hummelo, Vorden, Hengelo en de kapel van Bronckhorst . De torens zijn nu in een goede staat van onderhoud.

Wat wij bij de overname van de torens al vermoeden gebeurde. De kerk van Voor Drempt en Hoog Keppel werden ons voor overname aangeboden. Een jaar later werd dit een feit. De kerk in Hoog Keppel was net gerestaureerd maar de kerk in Voor Drempt heeft een behoorlijke restauratie achterstand. Daar is door de RCE in het kader van de BRIM subsidie verleend aan de kerkelijke gemeente. Deze beschikking moet nog steeds op naam gezet worden van onze stichting. Zodra die er is gaan de aan de gang.

Aan een plan om de kerk van Hoog Keppel een multifunctionele gebruik te geven wordt gewerkt door een pantry een invalide toilet in te maken. De vergunning aanvraag loopt hiervan.

Foto 15 t/m 18.

Vele subsidie regelingen hebben ons afgelopen jaren vergezeld bij de in stand houding van ons bezit. De laatste is de SIM (Subsidie Instandhouding Monumenten). Er is, bij de overheid, altijd maar één motto om de subsidieregeling te wijzigen en dat is om de subsidiabele kosten en het subsidie percentage te verlagen.

We hebben een samenwerkingscontract met Gelders Landschap en Kastelen, waarin ook geregeld is, een samenwerking op het gebied van bouwkundige zaken, hun expertise is groot op het gebied van het in stand houden van cultureel erfgoed.

Wij maken dan ook samen een zorgvuldig afweging bij het opstellen van het jaarplan voor onderhoud. Wat doen we dit jaar wel en wat schuiven we door naar volgend jaar (i.v.m. bundeling van werkzaamheden). De Raad van Bestuur geeft dan vervolgens mandaat om de werkzaamheden uit te laten voeren.

Aan het in stand houden kerkgebouwen zijn hoge kosten gemoeid. In onze begroting van de SOGK wordt jaarlijks € 140.000,00 aan eigen bijdrage gereserveerd voor onderhoud. Dat betekent dat ruim 300.000,00 aan onderhoud uit geven.

Zonder subsidies van de overheid zijn deze gebouwen niet in stand te houden. Welke functies we er, naast de religieuze, (hergebruik) ook in bedenken.

Dat de onderhoud werkzaamheden uitgevoerd wordt door gecertificeerde (dit zijn bedrijven die door de provincie ook erkend worden op het gebied van restauratie techniek) bedrijven is een must. Dat geeft de garantie voor goed werk dat op een verantwoorde wijze wordt uitgevoerd.

Naast subsidies spelen ook de overige exploitatie kosten een grote rol. Het zou al mooi zijn dat deze uitgaven gedekt worden door de inkomsten van het multifunctionele gebruik. De eerder genoemde plaatselijke commissie speelt daarin een belangrijk rol.

Foto 18 t/m 23.

Zo proberen we ook sponsors te vinden voor speciale projecten. Zoals het eerder genoemde tekort bij de restauratie van de kerk op de Kranenburg, de grote onderhoudsbeurt, waarvan de kosten zijn geraamd op € 35.000,00, aan het orgel van de kerk in Batenburg.

In het kader van een leerlingen project hebben we in Kerk Avezaath de gewelfschilderingen in het koor gerestaureerd.

Bij de torens is het van belang dat ook in de avonduren goed zichtbaar zijn. Het aanbrengen of vervangen van verlichting op de wijzers van de toren uurwerken waarvan de kosten rond de € 7.000,00 liggen is dan een must. Inmiddels is dit bij de kerken in Vorden en Hengelo gerealiseerd.

Foto 24 als SOGK blijven we centraal staan dank zij uw bijdrage.

SOGK-We-2014-06